

Dr. Bazilidesz Barnáné:

A magyar népművészet pártolása

Malonyay Dezsőnek „*Magyar Népművészet*” című munkájában olvastam azt a följegyzést, hogy kutatásaiban a népművészetnek mai napig is jelentős értékeit leggyakrabban ott találta, ahol a régi magyar nemesi kúriák nagyasszonyai foglalkoztatták a népet a hímes varrással, szövésével, csipkekészítéssel. Ott találta föl a legszebb motívumokat, ott rögződött a nép lelkébe a szépnek vágya, a díszítő készség annyira, hogy — sokszor nagy szegénysége dacára — pompássá tudja tenni külső megjelenését öltözete által, s színessé, jellegzetessé háza táját.

Hogy ez a régi népművészet-pártolás milyen nagy jelentőséggé nőtt a futó évtizedek és évszázadokon keresztül, ma látjuk főképen igazolva, amikor a fajok és nemzetek versenyében a nép művészi hajlamai is értékmérő alá esnek s amikor művészetbölcseleink is a nép naiv, primitív művészetéhez irányítják a fiatal művészgenerációt, mint az *egyetlen ősforráshoz*, amely minden művészet táplálója, ihletadója lehet, minden időközön keresztül.

Valóban hálásak lehetünk a letűnt korok asszonyai iránt, hogy ilyen értékeket mentettek át az

utókornak, amely minden széttagoltságunk ellenére, minden kis részünk tulajdona, egymáshoz tartozásunk bizonyítéka s faji értékeink fokmérője lehet. Hogy olyan gazdag örökséget hagytak reánk a messzi múltból, amit büszkén tarthatunk kultúrkinccsnek — ma ezerszeresen inkább, — mert hiszen földi javakban napról-napra szegényedünk. Szegényedik nem csak az, akinek ezer holdjait „reformálják”, vagy akit a kenyeretadó hivatalából bocsátottak el s döntöttek nyomorúságba, de szegényedik a falu népe: türelme fogy, szívóssága lazul s felfogásban mindég jobban hajlik a forradalmi végletek felé.

A mi a múlt asszonyának nemes időtöltés volt csak esetleg, az a mai kor asszonyának *szent kötelesség* legyen, mert erős akarattal, célszerű vezetéssel a magyar nép művészi képességét olyan gazdasági *értékké* emelheti, amely sok szükséglet szenvedő testvérünk életlehetőségeit mozgíthatja elő.

Kutassuk fel tehát a magyar lakta vidékeket, nézzünk be minden kis faluba, kérdezősködjünk a kapuzábék faragói, a fazekasmesterek, a szövőasszonyok s a hímzőlányok után. Engem érték már nagyon kellemes meglepetések ebben a kutató munkámban, felfedezve kincseket, ott, ahol semmit sem vártam.

S amit így találunk s összegyűjtünk, fejlesszük szeretettel, célszerűséggel oda, hogy kenyeret termő foglalkozásává válják a népnek. Mellékfoglalkozásnak a tél hosszú, meddő hónapjaira. Ilyennek tekinthetjük a házi-ipar üzését, olyan cikkeknek előállítását, amelyeknek praktikus értéke és haszna van, mint pld. a hímes varrás, amivel női ruhát, fehérneműt díszítünk. Ahol szőni tudnak a falu asszonyai, oda adjunk szép mintákat a színes hím kivitelezéséhez s készíttessünk velük függönyöket,

asztalterítőket, friss, üde lakásdíszeket, terítőket, váncosokat. Ahol sajátkezűleg faragja ki a férfinép házieszközeit, ott már fejleszthetjük a dolgot annyira, hogy csinos szükségleti tárgyakat kaphatunk tőlük idővel, mint pld. kis ladikokat, dobozokat, hímes viráglajtorkákat, támasztó-karókat, a rózsafánk mellé. A székely fejfák faragott kopjavégei ezer változatban kínálják a kivitelezéshez a szebbnél-szebb motívumokat s lehet, hogy olcsóbb is lenne, mint a sablonos színes üveggömb, amivel ma díszítjük a kertjeinket, de ha nem is lesz olcsóbb, mindenesetre szebb és tartósabb lesz annál, íme néhány sebtében előkapott példa . . . De ha mindenki szeretettel, lelkesedéssel állana ennek a szent ügynek szolgálatába, mindég friss eszmék és tervek adódnának majd, amelyeknek megvalósításával sok emberi sorsot lehetne elviselhetőbbé tenni. Már pedig *magyart támogatni* első és leg-szentebb kötelessége ma minden magyarnak!